

Recensent: Wout Joling

Sigrid Landman: 'Chaos met autisme.' Uitgeverij Schrijverij Mooi Mens, Elst, 2011.
ISBN: 9789490352189 (autisme, autisme spectrum stoornis, mondigheid, PO/1) zie ook: www.schrijverijmooimens.nl

Soort boek/Stijl/Ziekte: In dit boek zijn drieëndertig columns gebundeld van een vrouw die niet alleen zelf autisme heeft maar ook een man en dochter met diezelfde beperking. Ze staat actief in het leven, runt haar gezin, werkt als huishulp, schrijft en geeft lezingen. De boeiend en goed geschreven columns tonen dat leven met een beperking absoluut niet hoeft te betekenen dat je niet meer meedoet in de samenleving.

Over de schrijver: Sigrid Landman schreef eerder 'Moederen met autisme' en 'Wegens omstandigheden gesloten'. Zij werkt als huishulp in de thuiszorg. Zij is getrouwd en heeft een dochter Kim (geb. 2000). Haar man en dochter hebben net als zijzelf allebei ook een autisme spectrum stoornis. Van haar dochter verscheen gelijktijdig met 'Chaos met autisme' het boekje 'Rakker en Nora'. Sigrid Landman is een pseudoniem.

Korte beschrijving: De schrijfster vat haar boek zelf bondig samen op pag. 14: 'Chaos met autisme is het vervolg op mijn debuut, het bevat columns over ons gezin, over mijn leven als schrijfster, de avonturen waarin we verzeild raakten als ik weer eens met mijn uitgever op pad ging en gedachten over autisme. Met een lach en een traan beschreven, voor elk wat wils, hoop ik.'

Wat viel op: Voor mij was het meest opvallend in dit boek, behalve dat het goed geschreven is in een heldere schrijfstijl, dat de schrijfster bezeten is van schrijven. Dolgraag zou ze ooit een roman schrijven die een bestseller wordt en die haar erkenning brengt als schrijfster. Ook valt op de onvoorwaardelijke liefde voor haar dochter Kim. Verder brengen de columns overtuigend over hoe de schrijfster in het leven staat: zelfbewust, tegenslag en tegenwerking te lijf, genietend van grote en kleine vreugden, met veel humor en de nodige zelfkritiek.

Citaten: Pag. 13: 'Dit is ook een kenmerk van autisme; omdat mijn hoofd vol zat met Moederen met autisme, ging er in mijn eigen leven van alles mis. Zo kon het gebeuren dat ik rekeningen liet liggen, dat ik verjaardagen vergat, fouten maakte bij mijn werk en heel afwezig was.'

Pag. 13: 'Bijna niemand in mijn omgeving wist dat ik Asperger heb. Ik vond het hoog tijd om 'uit de kast te komen', maar was doodsbang dat mensen me zouden veroordelen, raar zouden vinden of kwetsende opmerkingen zouden maken.'

Pag. 15-16: 'Kim ziet er goed uit, ze is lang voor haar negen jaar. Maar ze is ook autistisch met een emotionele leeftijd van vijf jaar. Dat zie je niet aan de buitenkant. Dat is dus meteen het probleem, want er zijn kinderen die wel degelijk merken dat Kim anders is. Die gaan haar expres nat spatten en genieten er van dat ze kwaad wordt en begint te huilen.'

Pag. 20: 'Wanneer je autistisch bent kun je weinig hebben. Je leven moet toch een beetje gestructureerd verlopen, wil je het overzicht op de dingen kunnen behouden. Voor een autistisch gezin geldt dit helemaal.' 'Wanneer ik de post ga uitzoeken heb je grote kans dat ik het boek ga zitten lezen dat ook op tafel ligt, of dat ik ineens de keuken ga stofzuigen omdat ik daar tijdens het sorteren stof zie liggen.'

Pag. 26: 'Wanneer ik eten kook bijvoorbeeld, duurt dit langer dan gemiddeld. Waar anderen meerdere dingen tegelijk doen, doe ik alles na elkaar, wat veel meer tijd kost.'

Pag. 55: 'Dingen die moeten, moeten altijd al. Dingen die leuk zijn, ga ik vervolgens niet laten schieten. Want lezingen, tv optredens, het geeft zoveel positieve energie.'

Pag. 101-105: 'Donderdagmorgen 7 december 2000: Het bed is warm en veilig.

Zolang het nacht is hoef ik niets te doen, niet te denken. Kon ik de nacht maar voor altijd vasthouden. Meedogenloos snel gaan de uren tot de wekker gaat. Kees stapt uit bed. Ik wil hem smeken bij me te blijven. Dat kan niet; hij mag zijn werk niet weer verzuimen. Maar ik red het niet meer. Er is iets vreemds met mijn gedachten.'...

'Dinsdag 7 december 2010: Want vandaag is het precies tien jaar geleden dat ik in pure wanhoop van huis wegliep. Psychotisch en overspannen omdat ik de verzorging van babydochter Kim niet meer aan kon. ... Sinds die tijd is er veel gebeurd, maar de toekomst ligt weer open. Wonder boven wonder kreeg ik mijn leven terug. Iets wat ik op 7 december 2000 nooit had kunnen denken. Toen lag het in scherven aan mijn voeten, alles leek kapot.'

Pag. 185: 'Ik ben een moeder met autisme. En een trotse. Er is niemand van wie ik meer houd dan van Kim. We zijn twee handen op één buik, voelen elkaar zonder veel woorden aan, hebben dezelfde humor en bovendien veel lol samen. Ik kan me geen leven voorstellen zonder haar. Dat lijkt me behoorlijk saai. Toch is het, voor mij als autistische moeder, soms geweldig zwaar een kind op te voeden.'

Pag. 200: 'Er wordt nog wel eens gedacht dat mensen met autisme ongevoelig zijn. Ik weet dat sommige mensen dit ook van mij denken. Direct nadat de arts ons had verteld dat mijn schoonvader zou sterven, bestookte ik hem met medische vragen. Een verpleegkundige reageerde zelfs verstoord op mijn vraag hoe lang het nog zou duren. Toen ik dat zonder zichtbare emoties vroeg en daar ook nog aan toe voegde dat ik graag wilde weten waar ik aan toe was, moet hij gedacht hebben dat ik op de erfenis uit was.'

Extra: Ds. Arie van der Veer schreef het voorwoord, de uitgeefster Renate Diks een hartverwarmend nawoord: 'Sigrid heeft niet alleen een bovenmatige interesse voor het weer, maar ook voor getallen. 33 is haar huisnummer en drie keer het gekkengetal 11. Kees, Sigrid en Kim hebben elkaar lief, begrijpen elkaars humor en vliegen elkaar af en toe in de haren. Ze vormen een normaal gezin, maar reageren soms net even anders.'

Een filmpje over het boek Chaos met autisme is te zien op:

<http://www.youtube.com/watch?v=4y9GqmsykUk>

In diverse media is aandacht geweest voor de schrijfster en haar boeken, onder andere op televisie in Hart van Nederland, Het Elfde uur, De KRO-documentaire Een leven lang anders, Nederland zingt op Zondag, Knevel en van de Brink.